

สรุปข้อสังเกตของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ต่อรายงานผลการปฏิบัติงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

ในการแถลงและชี้แจงรายงานฯ ต่อที่ประชุมประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๑๑

(สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เป็นพิเศษ เมื่อวันศุกร์ที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕

๑. รายนามผู้แถลงและชี้แจงรายงานผลการปฏิบัติงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร

๑) นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์	ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๒) ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๓) นายวสันต์ ภัยหลีกลี้	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๔) นายพิทักษ์พล บุญมาติก	เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๕) นายชินนทร์ เกตุปราชญ์	รองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๖) นางพรรษา บุญรัตน์	รองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒. ข้อสังเกตของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคำชี้แจงของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑ ข้อสังเกตของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๒.๑.๑ นายदनัย มะหิพันธ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดอำนาจเจริญ พรรคเพื่อไทย

- รายงานการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนในแต่ละด้านมีจำนวนน้อยมาก ยกตัวอย่างเช่น สิทธิในที่ดิน หน้า ๕๕ จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันนี้ ประชาชนมีปัญหาเรื่องสิทธิในที่อยู่อาศัยและสิทธิในที่ดินมากที่สุด เฉพาะจังหวัดอำนาจเจริญมีผู้ที่มีปัญหาสิทธิในที่ดิน จำนวนมากถึง ๑๐๐,๐๐๐ ราย ดังนั้น กสม. จะมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาและให้ความช่วยเหลือประชาชนที่มีความเดือดร้อนได้อย่างไร ถือเป็นโอกาสของท่านควรแสดงให้เห็นว่า ยังมีการเข้าถึงสิทธิต่าง ๆ ของประชาชนในสังคมที่ยังไม่เท่าเทียมกัน โดยเฉพาะการเข้าถึงสิทธิในที่ดิน โดยปัญหาดังกล่าว กสม. จะสามารถเข้าไปช่วยเหลือได้หรือไม่ ทั้งนี้ ขอฝากและตั้งความหวังว่าการรายงานผลการปฏิบัติงาน กสม. ในปีต่อไปจะเห็นว่า กสม. สามารถช่วยเหลือ ติดตาม ผลักดันให้ประชาชนเหล่านั้นมีเอกสารสิทธิในที่ดินทำกินได้มากน้อยเท่าไร

๒.๑.๒ นายณัฐวุฒิ บัวประทุม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ พรรคก้าวไกล

- ขอแสดงความยินดีกับ กสม. เปลี่ยนสัญลักษณ์มาเป็นแบบเก่า เฉกเช่นเดียวกับเรื่องสถานะที่ถูกปรับมาเป็น A แล้ว

- สมัยที่เป็นคณะกรรมการในกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต่อเนื่องตั้งแต่ชุดที่ ๑ ถึงชุดที่ ๒ เป็นเวลา ๑๐ ปี ซึ่งมีคณะกรรมการหรือคณะทำงานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนเยอะมาก กรรมการทั้งหลายได้ร่วมหารือและมีความมุ่งหวังจะพัฒนาสำนักงาน กสม. ให้เป็นหน่วยงานหลักในการปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยจำเป็นต้องปรับลดคณะกรรมการและคณะทำงานให้น้อยลง แต่นางบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพิ่มขึ้นนั้นไปเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของสำนักงาน กสม. โดยรายงานผลการปฏิบัติงานฯ ฉบับนี้ไม่ได้กล่าวถึงการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ว่ายังคงมีการแต่งตั้งคณะทำงาน

ภายใต้คณะกรรมการและคณะทำงานหรือไม่มากนักเพียงใด ทั้งนี้ หากมีคณะกรรมการในเชิงประเด็น เฉพาะด้าน คณะกรรมการในเชิงประเด็นเฉพาะกิจ หรือเป็นคณะทำงานหรือคณะกรรมการที่มีองค์กร ประกอบหลากหลายจากภาครัฐ ภาคประชาสังคมและภาคเอกชนอย่างไรบ้าง ซึ่งไม่ได้มีการรายงานในรายงาน ฉบับนี้

- รายงานผลการปฏิบัติงานปีที่แล้ว ได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับการรับและการตรวจสอบ เรื่องร้องเรียน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ เข้าใจว่ากระบวนการดังกล่าวต้องอาศัยระยะเวลาในการตรวจสอบ ซึ่งในปีนี้มีรายละเอียดในเชิงการประเมินมากขึ้น ขอทราบว่ามีแนวโน้มสถานการณ์ในการรับ และตรวจสอบ เรื่องร้องเรียนจนสัมฤทธิ์ผลอย่างไร และให้ขยายความผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนกรณีตรวจสอบ แล้วยุติเรื่อง ถึงแม้ว่าจะมีการอธิบายในรายละเอียด แต่คำว่า “ยุติเรื่อง” อาจทำให้ประชาชนเข้าใจว่าไม่มีการดำเนินการใด และผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนกรณีที่ไม่มีการกระทำหรือละเลยการกระทำ ควรเพิ่มรายละเอียดประเภทที่ยุติหรือรายละเอียดที่ไม่ได้มีการละเมิดนั้น เป็นเพราะประการใด

- การจำแนกสถิติเรื่องร้องเรียนตามประเภทสิทธิมนุษยชน หรือรายละเอียดที่หน้า ๔๗ ขอตีงข้อสังเกตว่า ประเด็นที่พุดถึงมาก เช่น สิทธิเด็ก สิทธิและสถานะบุคคล พบว่า สิทธิเด็กมีจำนวน ๙ เรื่อง สิทธิและสถานะบุคคลมีจำนวน ๙ เรื่อง ซึ่งมีจำนวนน้อยกว่าปกติ กสม. อาจมีข้อจำกัดในการรับเรื่อง ร้องเรียนหลายอย่าง สำหรับกรณีสิทธิเด็กอาจเห็นได้จากสื่อสังคมออนไลน์ ข่าว เรื่องราวข้อเท็จจริงผ่านระบบ ต่าง ๆ กสม. จำเป็นต้องทำงานเชิงรุก ทั้งนี้ จำนวนตัวเลขที่น้อยลงอาจจะสะท้อนให้เห็นถึงการไม่ลงรายละเอียด หรือถูกเหมารวม หรือตีความว่าไม่เห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ซึ่งในรายงานผลการประเมินสถานการณ์ ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศได้บอกอัตราส่วนของเด็กไว้ชัดเจน คือประมาณ ๒๒ ล้านคน หรือ ๑ ใน ๓ ของ ประชากรทั้งประเทศ แต่เรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับสิทธิเด็กกลับมีน้อย จึงขอทราบว่าเป็นเหตุใดจำนวนเรื่องสิทธิ และสถานะบุคคล สิทธิการศึกษา สิทธิผู้สูงอายุและสิทธิของผู้บริโภคต่าง ๆ จึงมีจำนวนน้อยมากในรายงานฉบับนี้

- สำหรับเรื่องศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนในภูมิภาค ซึ่งเป็นศูนย์ศึกษาฯ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและเป็นศูนย์การรับเรื่องร้องเรียนในระดับภูมิภาคต่าง ๆ ในรายงานฉบับนี้ไม่ได้ระบุถึง ผลสัมฤทธิ์ของศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนในภูมิภาค ซึ่งตอบโจทย์ต่อความมุ่งมั่นในการจัดตั้ง ศูนย์ศึกษาและประสานงานฯ เหล่านั้นจริงหรือไม่ อย่างไร

- จุดยืนของ กสม. ต่อความพยายามของรัฐบาลในการออกกฎหมายควบคุมการดำเนิน กิจกรรมขององค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรหรือองค์กรภาคประชาสังคม ขอชื่นชม กสม. บางท่าน ที่ได้ไปสังเกตการณ์ การชุมนุมของประชาชนและภาคประชาสังคมทั้งที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และ ทำเนียบรัฐบาล อยากทราบจุดยืนของ กสม. ว่าในฐานะที่ต้องทำงานร่วมกับภาคประชาสังคมและสิทธิมนุษยชน ของประเทศไทยจะไม่สามารถขับเคลื่อนได้หากไม่มีการทำงานร่วมกับภาคประชาสังคม ขอทราบ ว่า กสม. ชุดนี้ ไม่สนับสนุนกฎหมายที่ควบคุมการดำเนินกิจกรรมขององค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรหรือไม่

๒.๑.๓ นายมานพ คีรีภูวดล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ พรรคก้าวไกล

- หน้า ๙๔ เป็นข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของ กสม. ต่อสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรจะละเลยข้อเสนอของ กสม. ไม่ได้ โดยเรื่องแรกคือเรื่องของหน้าที่และอำนาจของ กสม.

ในการชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้าในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม อันไม่สอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจของสถาบันสิทธิมนุษยชน แห่งชาติตามหลักการปารีส และเมื่อพิจารณาเรื่องงบประมาณพบว่า สำนักงาน กสม. ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ลดลงทุกปี ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานหรือไม่ และบทบาทของ กสม. มี ภารกิจยิ่งใหญ่มาก แต่ขั้นตอนการปฏิบัติงานกลับมีปัญหา จึงอยากเห็นบทบาทของสภาผู้แทนราษฎร ต่อข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของ กสม. คือต้องคำนึงถึงเครื่องมือและอำนาจว่ามีเพียงพอหรือไม่ สืบเนื่องจาก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มีกฎหมายว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชน ระบอบอยู่ แต่การปรับแก้กฎหมายสิทธิมนุษยชนก็ต้องสอดคล้องตามหลักรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เช่นกัน

- กสม. พยายามเสนอข้อเสนอแนะไปยังฝ่ายบริหาร คือคณะรัฐมนตรีและมีการรับฟัง ความคิดเห็นจากหลายหน่วยงาน เพราะต้องการแก้กฎหมายในมาตรา ๒๖ (๑) เป็นการให้อำนาจการไกล่เกลี่ยใน กรณีที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนในชั้นเบื้องต้น อยากเห็นความร่วมมือของสภาผู้แทนราษฎรกับ กสม. เนื่องจาก ในรายงานฉบับนี้ ได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและ คณะรัฐมนตรี โดยอยู่ระหว่างสรุปผลการหารือพร้อมความเห็นเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป ทางออก คือ คณะกรรมการการกฤษฎีกา การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชนจะสามารถทำงานร่วมกับ กสม. ได้อย่างไร หากกฎหมายฉบับนี้ที่ กสม. ได้นำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรมีความจำเป็นที่ต้องแก้ไขปัญหา ก็ควรมีเวทีพูดคุย เพื่อให้ประสิทธิภาพและน้ำหนักร่างงานของ กสม. ได้ผลสัมฤทธิ์ตามที่ท่านสภาผู้แทนราษฎรได้อธิบายไว้

- เมื่อพิจารณางบประมาณย้อนหลัง ๓ ปีของ กสม. พบว่า สำนักงาน กสม. ได้รับการจัดสรร งบประมาณมีจำนวนลดลงทุกปี เมื่อเปรียบเทียบกับฝ่ายความมั่นคง โดยเฉพาะกระทรวงกลาโหม ในเรื่องของการซื้ออาวุธต่าง ๆ ในขณะที่องค์กรที่มีหน้าที่ในการปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และ ต้องรายงานปัญหาต่อองค์กรระหว่างประเทศหรือนานาชาติในเวทีสากล กลับพบว่าสถานการณ์ความ รุนแรง ความหลากหลายและสถานการณ์ความซับซ้อนเรื่องของการละเมิดสิทธิมนุษยชนมีเพิ่มขึ้น เพราะฉะนั้น สภาแห่งนี้อยากจะขอให้ กสม. ทำหน้าที่ร่วมกัน ๒ เรื่อง คือการผ่านด้านกฎหมายและงบประมาณ

๒.๑.๔ นายแพทย์บัญญัติ เจตนจันทร์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดระยอง พรรคประชาธิปัตย์

- ผืนป่าตะวันออก ประกอบด้วย พื้นที่ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด ได้แก่ ระยอง ชลบุรี ฉะเชิงเทรา สระแก้วและจันทบุรี รวมไปถึงจังหวัดตราด ซึ่งเป็นผืนป่าที่มีปัญหาคนกับช้างป่ามากที่สุด ช้างป่าจัดเป็น “สัตว์ป่า คุ้มครอง” ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ สถิติช้างป่าทำร้ายคน ๒ ปี ระหว่างปี ๒๕๖๓-๒๕๖๔ ในอำเภอเขาชะเมาและอำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง เสียชีวิต ๗ คน และในอำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี เสียชีวิต ๕ คน ซึ่งเหตุการณ์ช้างป่าทำร้ายคนทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา ปัจจุบันประเทศไทยมีจำนวนผู้เสียชีวิตจากช้างป่าทำร้ายจำนวน ๒๕ ราย โดยได้เงินช่วยเหลือเพื่อเป็นค่าจัดการ ศพรายละ ๒๙,๗๐๐ บาท หากผู้เสียชีวิตเป็นหัวหน้าครอบครัวจะได้รับการพิจารณาช่วยเหลือเงินสงเคราะห์

ครอบครัวอีกไม่เกิน ๒๙,๗๐๐ บาท และทราบว่า กสม. กำลังลงพื้นที่เพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ในผืนป่าตะวันออก จังหวัดชลบุรี จึงขอทราบว่า กสม. จะมีแนวทางการจัดการปัญหาระหว่างคนกับช้างป่าได้อย่างไร เช่น การจัดตั้งศูนย์อำนวยการบริหารช้างป่าแห่งชาติ ศูนย์ควบคุมช้างป่าระดับจังหวัด รวมทั้งการร่วมมือกับภาคประชาสังคม

๒.๑.๕ นายณัฐพล สืบศักดิ์วงศ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ พรรคก้าวไกล

- ข้อสังเกตประเด็นปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของ กสม. ในฐานะที่ กสม. เป็นองค์กรอิสระมีหน้าที่ปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของคนในประเทศ คือ ความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของ กสม. ว่าหาก กสม. ขาดความเป็นอิสระจะส่งผลกระทบต่อสัมฤทธิ์ผลในการแก้ไขปัญหาหรือไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของคู่กรณีระหว่างการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ขอยกตัวอย่างเพื่อให้เห็นภาพชัด ประเทศไทยยังขาดการให้ความสำคัญกับสิทธิพลเมือง หากไม่มีสิทธิในฐานะของความเป็นคนในรัฐนั้น ๆ และเด็ก G (นักเรียนไร้สัญชาติ) ผู้สูงอายุที่ไม่มีสถานะพลเมืองจะอยู่อย่างไร ถือเป็นความท้าทายที่ กสม. ต้องช่วยเหลือหรือเสนอแนะบุคคลเหล่านี้ หาก กสม. ขาดความอิสระ สัมฤทธิ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยจะเป็นอย่างไร

- สิทธิของความเป็นคน การเข้าถึงปัจจัยสี่ การเรียกร้อง เช่น สิทธิในที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานต่าง ๆ เช่น น้ำประปา ไฟฟ้า รวมถึงการจับกุมดำเนินคดีต่าง ๆ

- การดำรงความเป็นมนุษย์ ทั้งภาษา วัฒนธรรม วิถีดั้งเดิม โดยเฉพาะการเป็นตัวแทนของกลุ่มเปราะบาง คนชายขอบและกลุ่มชาติพันธุ์ ยกตัวอย่าง เช่น กลุ่มชาติพันธุ์มณี ที่อาศัยอยู่บริเวณเทือกเขาบรรทัดทางภาคใต้ และกลุ่มชาติพันธุ์มลาบรีทางภาคเหนือของประเทศไทย เป็นกลุ่มชาติพันธุ์เก่าแก่มีวิถีชีวิตดั้งเดิม แต่อาจถูกกฎหมายลิดรอนสิทธิดั้งเดิมในวิถีชีวิตไป หน้าที่ของ กสม. เป็นเพียงผู้ให้ข้อสังเกตไม่ต่างจากกรรมาธิการในสภาผู้แทนราษฎร อาจเป็นปัญหาที่ต้องการหารือร่วมกันและมีข้อสังเกตว่าฝ่ายบริหารการออกกฎหมายต่าง ๆ จากหน่วยงานต่าง ๆ มีการคำนึงถึงสิทธิและวิถีดั้งเดิมหรือไม่ กสม. ควรมีข้อเสนอแนะและเข้าไปดูแลสิทธิมนุษยชนของกลุ่มคนต่าง ๆ

- การดูแลและเข้าถึงพื้นที่ทะเลเข็ชชายแดน ซึ่งมีกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีปัญหา เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๕ ที่ผ่านมา มีเครื่องบินบินเข้ามาในบริเวณตำบลวาลย์ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก กสม. ต้องเข้าถึงพื้นที่และมีข้อเสนอแนะให้ฝ่ายบริหารได้แก้ไข พร้อมดูแลอย่างแท้จริง

๒.๑.๖ พลตำรวจตรี สุพิศาล ภักดีนฤนาท สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ พรรคก้าวไกล

- บทที่ ๔ บทวิเคราะห์รายงานการประเมินผลภาคราชการแบบบูรณาการ (Government Evaluation System: GES) หน้า ๙๑ การประเมินคุณภาพความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อผลประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้บริการและที่มีต่อกระบวนการให้บริการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยแบ่งกลุ่มเป้าหมายในการประเมินความพึงพอใจออกเป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มที่หนึ่ง การประเมินความพึงพอใจต่อผู้รับบริการที่ยื่นเรื่องร้องเรียนต่อสำนักงาน กสม. ปรากฏว่าปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ มีผลการประเมินความพึงพอใจคิดเป็นร้อยละ ๙๐.๐๖ มีค่าเป้าหมายในระดับ ๕ ซึ่งลดลงกว่าปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งมีผลการประเมินความพึงพอใจคิดเป็นร้อยละ ๙๔.๔๐ จึงขอทราบว่าเพราะเหตุใดจึงมีผลการประเมินจำนวนลดลง

- มิติภายในเรื่องของการประเมินประสิทธิภาพ (Efficiency) ในเรื่องของการกำหนดการประเมินผลโครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินการแล้วเสร็จและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่เปรียบเทียบไว้ในโครงการกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้กำหนดค่าเป้าหมายระดับที่ ๕ ไว้ที่ร้อยละ ๙๐ ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ สำเร็จตามเป้าหมายและระยะเวลาที่กำหนดคิดเป็นร้อยละ ๗๗.๗๘ ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้ร้อยละ ๘๐.๓๙ ซึ่งมีผลสำเร็จตามเป้าหมายจำนวนลดลง ในรายงานได้ชี้แจงว่า เพราะได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 จึงหวังว่าในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จะมีผลการประเมินที่ดีขึ้น

- บทที่ ๕ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานในหน้า ๙๕ ซึ่งมีข้อเสนอแนะให้แก่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยยกเลิกบทบัญญัติในมาตรา ๒๖ (๔) เพื่อให้สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และให้มีการบัญญัติหน้าที่และอำนาจของ กสม. ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างคู่กรณี ซึ่งเมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๔ กสม. ได้มีหนังสือเสนอร่าง พรบ.กสม. ต่อคณะรัฐมนตรี และเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๔ สำนักงาน กสม. ได้ดำเนินการตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีไปพิจารณาทบทวนร่วมกับสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยปัจจุบันอยู่ระหว่างสรุปผลการหารือพร้อมความเห็นเสนอคณะรัฐมนตรี ขอให้กำลังใจกับ กสม. เนื่องจากเห็นความสำคัญในเรื่องสิทธิมนุษยชนของประชาชน โดยเฉพาะในประเด็นการประนีประนอมข้อพิพาท หรือการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของคู่กรณีระหว่างการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน และขอให้ กสม. ติดตามและตรวจสอบการทำงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในการดูแลผู้ชุมนุมว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่

๒.๒ คำชี้แจงของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๒.๑ นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์ (ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)

- เรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน ด้วยมาตรา ๓๙ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ไม่ให้จัดตั้งอนุกรรมการย่อยจะมีเพียงอนุกรรมการเดียว คืออนุกรรมการว่าด้วยการสูญหาย ซึ่งตอนนี้ได้มีการปรับขั้นตอนการทำงานใหม่คือมีในส่วนของกรรมการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และกำลังจะมีการปรับปรุงโครงสร้างในการทำงาน เพราะฉะนั้นงานบางอย่างที่ผ่านอนุกรรมการก็จะมีแล้ว แต่จะมีสำนักมาดูแลในบางเรื่องแทน และบางเรื่องก็จะมีแต่อนุกรรมการเฉพาะกิจระยะสั้น ๆ

- การรับเรื่องร้องเรียนและการยุติเรื่อง และเรื่องที่ไม่ต้องตรวจสอบ เนื่องจากมีข้อกำหนดไว้ และเรื่องที่เป็นคดีฟ้องร้องในศาลอยู่แล้ว หรือได้รับการแก้ไขแล้ว รวมถึงเป็นเรื่องที่ผู้ร้องขอถอนเรื่องทางสำนักงาน กสม. ก็มีความจำเป็นที่จะต้องยุติเรื่อง แต่ก็มีหลายกรณีที่ไม่ได้ไปถึงขั้นตอนนั้น บางครั้งมีผู้ร้องมาและทางสำนักงาน กสม. ได้ช่วยประสานการคุ้มครองแก้ไขให้เรียบร้อยแล้ว ในส่วนนี้จะไม่อยู่ในสถิติ เนื่องจากได้ดำเนินการแก้ไขตั้งแต่เบื้องต้นแล้ว เพราะฉะนั้นตัวเลขในส่วนนี้ก็จะไม่สามารถสะท้อนภาพรวมได้ทั้งหมด เพราะบางเรื่องไม่ได้เข้าไปอยู่ในระบบ ด้วยเราทำการแก้ไขตั้งแต่เบื้องต้น

- เรื่องช่างป่า สำนักงาน กสม. ได้กำหนดลงพื้นที่ในวันที่ ๙-๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ณ จังหวัดชลบุรี เพื่อประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนบูรณาการช่างป่าภาคประชาชน โดยในปีนี้มีแผนการดำเนินงานใน ๒ ภูมิภาค และต่อไปในภาคหน้าหากเกิดความสำเร็จจะใช้เป็นต้นแบบนี้ในการแก้ไขปัญหาในส่วนอื่น ๆ ต่อไป

- เรื่องงบประมาณในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มี ซึ่งงบประมาณก็เป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนงานได้ แม้ว่างบประมาณน้อยเราต้องใช้ความสามารถทั้งหมดในการขับเคลื่อนงาน ซึ่งก็คงมีความท้าทายอย่างยิ่ง แต่ก็เข้าใจว่างบประมาณคงมีข้อจำกัดในภาพรวมอาจจะทำให้เราใช้งบประมาณไม่เพียงพอ แต่ก็ก็เป็นสิ่งที่เราคงจะต้องยอมรับและทำงานเท่าที่งบประมาณจะอำนวย

- เรื่องของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์มณี ซึ่งก็มี กสม. หลายท่านให้ความสนใจและลงพื้นที่ไปดูแลในส่วนนี้ รวมทั้งสถานะบุคคล จริง ๆ เป็นเรื่องของกระทรวงมหาดไทยแต่ กสม. ได้มีการประสานกับทางจังหวัดต่าง ๆ รวมถึงกรมการปกครอง และมีการลงพื้นที่เป็นระยะ ๆ เพื่อช่วยให้กลุ่มที่ยังไม่มีสถานะหรือไทยพลัดถิ่นได้มีการรวมตัว และดำเนินการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบในแต่ละห้วงเวลา

๒.๒.๒ นายวสันต์ ภัยหลิกสิทธิ์ (กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)

- เรื่องเกี่ยวกับร่าง พรป. ว่าด้วยการดำเนินงานขององค์กรที่ไม่แสวงหารายได้หรือกำไรมาแบ่งปันกัน โดยเรื่องนี้ กสม. ได้ให้ความสำคัญและติดตามมาโดยตลอด และได้มีข้อเสนอแนะไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ โดยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้รับทราบความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา และข้อเสนอแนะของ กสม. เรียบร้อยแล้ว โดยข้อเสนอแนะของ กสม. ที่สำคัญอย่างเช่น การดำเนินมาตรการของรัฐต่อองค์กรที่ไม่แสวงหารายได้หรือกำไรมาแบ่งปันกันควรเน้นที่การส่งเสริมสนับสนุนมากกว่าที่จะควบคุมกำกับ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติว่าด้วยการดำเนินงานขององค์กรที่ไม่แสวงหารายได้นี้มีเจตนารมณ์ในการควบคุมกำกับกับการดำเนินงานขององค์กรที่ไม่แสวงหารายได้หรือกำไรมาแบ่งปันกัน อาจจะก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการรวมตัวกันเพื่อดำเนินกิจกรรมสาธารณประโยชน์ และกระทบต่อความร่วมมือกับรัฐในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการกำหนดหลักเกณฑ์ให้ต้องปฏิบัติซ้ำซ้อนกับที่ได้ดำเนินการอยู่แล้วตามกฎหมายอื่น อาจจะเป็นเรื่องที่มีกฎหมายเกินความจำเป็นและเป็นการสร้างภาระให้กับประชาชน ซึ่งทางสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาก็ได้ดำเนินการแล้ว และอยู่ระหว่างกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กำลังรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติม ก็หวังว่าจะเป็นไปตามหลักการที่ทาง กสม. ได้เสนอแนะไป

- ในเรื่องของคุณัยศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนในส่วนภูมิภาคของทาง กสม. ปัจจุบันคุณัยศึกษาและประสานงานฯ มีอยู่ทั้งหมด ๑๒ ศูนย์ เดิมมีอยู่ ๖ แห่ง โดยในปี ๒๕๖๔ ได้มีการก่อตั้งศูนย์ศึกษาฯ เพิ่ม ๖ แห่ง คือ จังหวัดอุบลราชธานี กาญจนบุรี ภูเก็ต พะเยา ยะลา และจังหวัดจันทบุรีที่มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี สำนักงาน กสม. ได้จัดตั้งศูนย์ศึกษาฯ ขึ้นเพื่อเป็นความร่วมมือในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ต่าง ๆ ประเด็นหลักก็จะเป็นในเรื่องของการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน และทางฝั่งของสถาบันการศึกษาจะสามารถใช้บทบาทสถาบันการศึกษาเพื่อให้บริการด้านวิชาการ หรือมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

- ประเด็นการรับเรื่องร้องเรียน ในช่วงที่ผ่านมา ขอเรียนว่า ไม่ได้มีเรื่องร้องเรียนเข้ามาโดยตรง แต่บางครั้งก็มีเข้ามาปรึกษาหารือบ้าง เมื่อปรึกษาเสร็จแล้วก็ไม่มีการยื่นเรื่องเข้า โดยเรื่องร้องเรียนเพิ่มเติมว่า ศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนในส่วนภูมิภาคที่ผ่านมา ในช่วงโควิด 19 อาจจะมีการติดขัด ทำให้งานบางส่วนไม่ได้มีออกมามาก แต่ทางสำนักงาน กสม. ได้ปรึกษาหารือกับศูนย์ศึกษาต่าง ๆ ทั้ง ๑๒ แห่ง

แล้วก็มีแนวทางที่จะปรับปรุงกระบวนการในส่วนงานขับเคลื่อน เพื่อให้ศูนย์ศึกษาฯ แต่ละแห่งมีความเป็นอิสระและสามารถทำงานได้อย่างคล่องตัวมากขึ้น ไม่ต้องรอ กสม. หรือสำนักงานส่วนกลาง โดยจะเน้นไปที่เรื่องของการส่งเสริมและองค์ความรู้ในด้านวิชาการ ยกตัวอย่าง เช่น มหาวิทยาลัยบูรพาที่มีความร่วมมือกันในการจัดทำหลักสูตรธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน และมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีที่ได้มีความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสถานะบุคคล ซึ่งที่ผ่านมา กสม. ได้ลงพื้นที่และจัดให้มีคลินิกสิทธิมนุษยชนเพื่อร่วมแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ กสม. มีแนวทางที่จะขยายการบริการไปถึงภูมิภาคมากขึ้น ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ทางสำนักงาน กสม. จึงได้มีการจัดตั้งสำนักงานภูมิภาคแห่งแรกที่จังหวัดสงขลา พร้อมดำเนินการของงบประมาณที่จะเปิดสำนักงานสาขาอีกแห่งหนึ่งประจำภาคอีสานที่จังหวัดขอนแก่น ซึ่งในส่วนนี้จะเป็นการทำงานประสานกับศูนย์ศึกษาฯ ต่าง ๆ ร่วมกันขับเคลื่อนงาน เพื่อให้การขับเคลื่อนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้มากขึ้น